

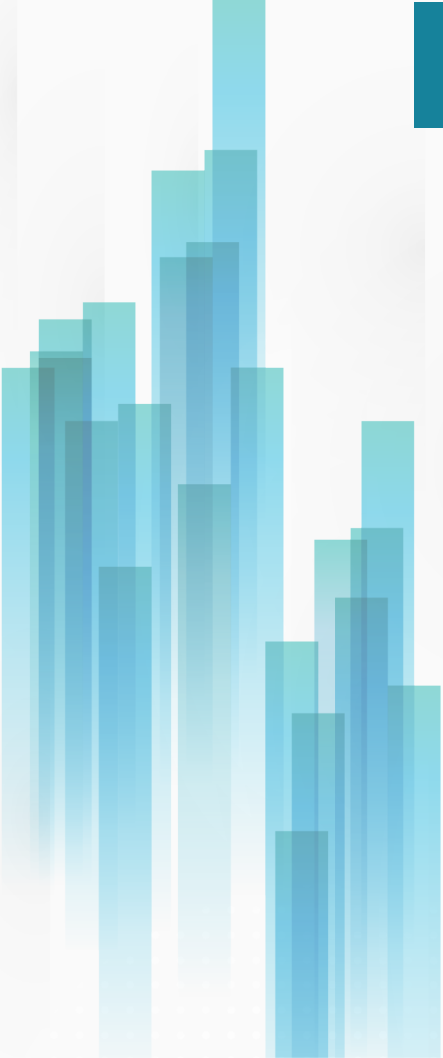
İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
28 TEMMUZ 2025

Ekonomide Son Geliřmeler

-
- 03 YÜKSEKÖĞRETİM İSTİHDAM GÖSTERGELERİ
 - 05 PARA POLİTİKASI KURULU KARARI
 - 06 HANEHALKI YURT İÇİ TURİZM I. ÇEYREK
 - 07 YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
 - 09 TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
 - 11 SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ
 - 13 KAPASİTE KULLANIM ORANI

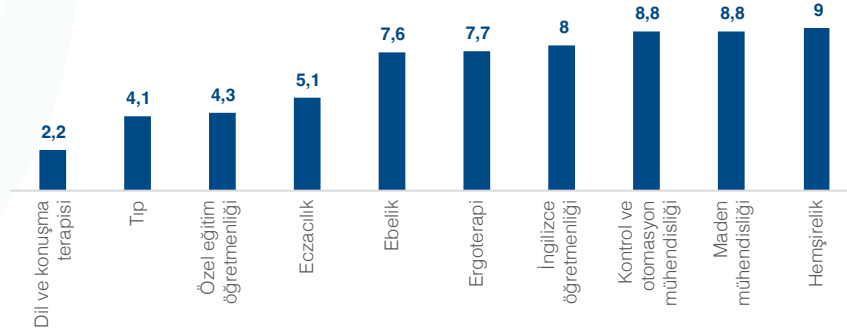
“İş Bulma Süresinin En Kısa Olduğu Bölüm Dil ve Konuşma Terapisi”

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan yükseköğretim istihdam göstergelerine göre lisans mezunlarının istihdam oranı 2023 yılında %75,6 iken bu oran 2024 yılında %75 olarak gerçekleşti. Ön lisans mezunlarında ise kayıtlı istihdam oranı %67,7’den %66,4’e geriledi. En yüksek istihdam oranına sahip lisans bölümleri ise sırasıyla tıp (%96,4), özel eğitim öğretmenliği (%95,1), elektrik öğretmenliği (%92,4), dil ve konuşma terapisi (%91,9) ve elektronik öğretmenliği (%91,9) oldu.

Lisans mezunları için ortalama ilk iş bulma süresi bir önce yıl ile aynı kalarak 14,4 ay olarak gerçekleşti. Ön lisans mezunlarında ise bu süre 2023 yılında 15,9 ay iken 2024 yılında 16,0 ay olarak hesaplandı. Lisans mezuniyeti sonrası ilk iş bulma ortalamasının en kısa olduğu bölümler ise sırasıyla dil ve konuşma terapisi, tıp, özel eğitim öğretmenliği, eczacılık ve ebelik oldu.

Ön lisans mezunlarının ilk iş bulma sürelerinin en kısa olduğu bölümler ise 2,9 ay ile polis meslek eğitimi, 9,4 ay ile optisyenlik, 10,9 ay ile aşçılık, 11,8 ay ile eczane hizmetleri ve 11,8 ay ile havacılık kabin hizmetleri oldu.

Lisans İlk İş Bulma Süresi (ay)

“En Yüksek Ortalama Kazanç Pilotaj Bölümünde”

Lisans bölümünden mezunların ortalama kazançları incelendiğinde aylık ortalama en yüksek kazancın pilotaj bölümünde olduğu görüldü. Bu bölümü sırasıyla matematik mühendisliği, uzay mühendisliği ve tıp alanları takip etti. Aylık ortalama en yüksek kazanca sahip olan bölümlerin çoğunluğunu ise mühendislik bölümlerinin oluşturduğu dikkat çekiyor.

Ön lisans mezunlarının kazanç durumları incelendiğinde ise en yüksek aylık kazanca sahip bölümler sırasıyla polis meslek eğitimi, uçak teknolojisi ve perakende satış ve mağaza yönetimi oldu.

Lisans mezunlarının öğrenim gördükleri eğitim ve öğretim alanları ile uyumlu bir meslek grubunda çalışma oranı ortalama %56,1 olarak gerçekleşti. Sağlık ve refah için bu oran %79,9 ile en yüksek seviyede iken sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon grubunda bu oran %20,1 ile en düşük seviyede oldu.

Ortalama Kazancın En Yüksek Olduğu Bölümler (lisans)

1. Pilotaj	11. Gemi makineleri işletme mühendisliği
2. Matematik mühendisliği	12. Elektronik mühendisliği
3. Uzay mühendisliği	13. İşletme mühendisliği
4. Tıp	14. Gemi inşaatı ve gemi makineleri mühendisliği
5. Uçak mühendisliği	15. Petrol ve doğalgaz mühendisliği
6. Kontrol ve otomasyon mühendisliği	16. Bilgisayar mühendisliği
7. Havaçılık elektrik ve elektroniği	17. Deniz ulaştırma mühendisliği
8. Havaçılık ve uzay mühendisliği	18. Elektrik mühendisliği
9. Uçak bakım ve onarım	19. Bilişim sistemleri mühendisliği
10. Elektronik ve haberleşme mühendisliği	20. Yazılım mühendisliği

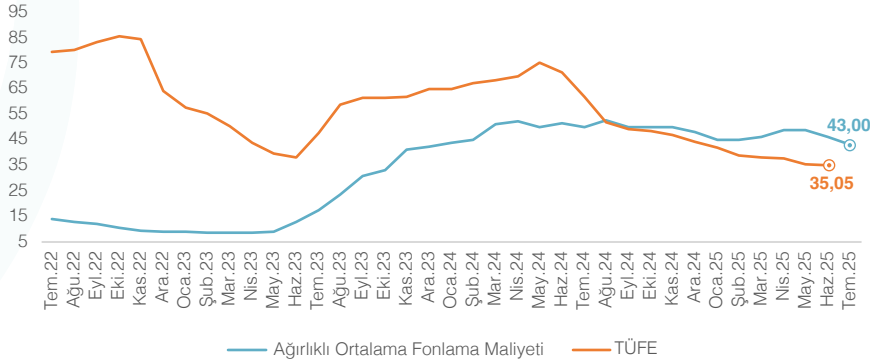
Kaynak: TÜİK

“Merkez Bankası Yeniden Faiz İndirimlerine Başladı”

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası geçtiğimiz hafta gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu kararına göre politika faizini %46 seviyesinden 300 baz puan indirimle %43'e düşürdü. Böylece Banka, mart ayında ara vermiş olduğu faiz indirimlerine temmuz ayı toplantısıyla geri dönmüş oldu. Banka ayrıca Merkez Bankası gecelik vadede borç verme faiz oranını %49'dan %46'ya, gecelik vadede borçlanma faiz oranını ise %44,5'ten %41,5'e indirdi.

Karar metninde ise bundan sonra atılacak adımların büyüklüğünün enflasyon görünümüne odaklı, toplantı bazlı ve ihtiyatlı bir yaklaşımla belirleneceği vurgulandı. Bunun dışında enflasyon ana eğiliminin haziranda yatay seyrettiği öncü verilerin ise temmuzda aylık enflasyonun aya özgü unsurlarla geçici olarak artacağı belirtildi.

Ağırlıklı Ortalama Fonlama Faizi ve TÜFE (%)

Kaynak: TCMB ve TÜİK

“Yerli Turistlerin Yurt İçinde Yaptıkları Seyahat Harcamalarında %68,9 Artış”

Ocak, şubat ve mart aylarından oluşan I. çeyrekte, yurt içinde ikamet eden 10 milyon 750 bin kişi seyahate çıktı. Bir ve daha fazla geceleme kaydı ile ülke içinde yapılan toplam seyahat sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %28,4 artarak 12 milyon 653 bin seyahat olarak kaydedildi. Yerli turistlerin yurt içinde yaptıkları seyahat harcamaları bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %68,9 artarak 76 milyar 429 milyon 290 bin TL oldu. Bu harcamaların %93,5'ini 71 milyar 457 milyon 499 bin TL ile kişisel harcamalar, %6,5'ini ise 4 milyar 971 milyon 791 bin TL ile paket tur harcamaları oluşturdu. Seyahat başına yapılan ortalama harcama ise 6 bin 40 TL olarak gerçekleşti.

I. çeyrekte harcama türlerinin toplam seyahat harcamaları içerisindeki dağılım oranlarına bakıldığında, en fazla paya %32 ile yeme ve içme harcamaları sahip oldu. Öte yandan toplam seyahat harcamalarından ulaştırma harcamaları %28,4'lük, konaklama harcamaları %10,8'lik pay aldı. Bu harcama türlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişim oranları incelendiğinde, yeme ve içme harcamalarında %%62,5, ulaştırma harcamalarında %66,3 ve konaklama harcamalarında ise %66,7'lik artış kaydedildi. Seyahate çıkış amaçlarında ilk sırada %71,3 ile yakınları ziyaret, ikinci sırada %19,6 ile gezi, eğlence, tatil, üçüncü sırada ise %5 ile sağlık yer aldı.

Seyahate Çıkan Kişilerin Seyahat Harcamaları, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2025

Yıl	Çeyrek	Toplam Harcama (Bin TL)	Değişim Oranı (%)	Paket Tur Harcaması (Bin TL)	Değişim Oranı (%)	Kişisel Harcama (Bin TL)	Değişim Oranı* (%)	Seyahat Başına Ortalama Harcama (TL)
2024	Yıllık	419.300.959	82,5	50.024.775	142,0	369.276.184	76,6	6.274
	I	45.262.452	103,2	1.988.864	62,5	43.273.587	105,6	4.593
	II	103.114.141	115,8	10.341.588	130,8	92.772.553	114,2	5.200
	III	204.883.376	79,7	33.100.241	181,6	171.783.134	68,0	7.977
	IV	66.040.991	44,4	4.594.081	43,2	61.446.909	44,5	5.759
2025	I	76.429.290	68,9	4.971.791	150,0	71.457.499	65,1	6.040

Kaynak: TÜİK

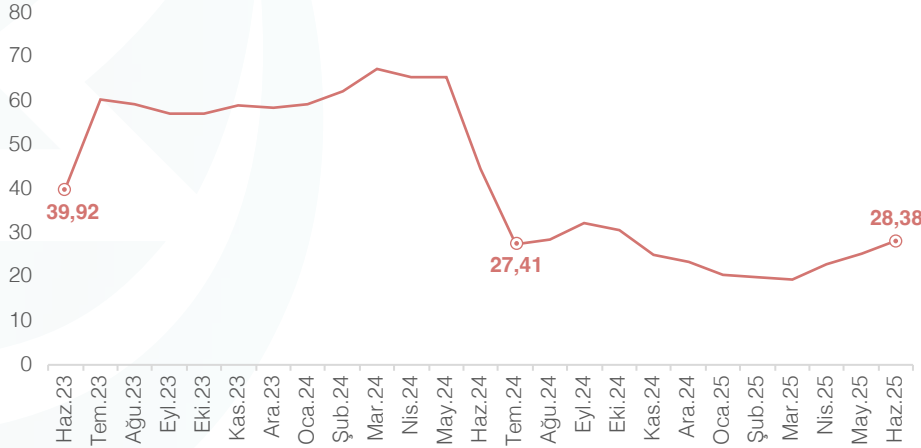
Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

*Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

“YD-ÜFE’de Artış Devam Ediyor”

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) haziran ayında bir önceki aya göre %3,42, bir önceki yılın aynı ayına göre %28,38 oranında artış gösterdi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

“

YD-ÜFE ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı söz konusu olan ürünlerin üretici fiyatındaki değişimleri göstermektedir.

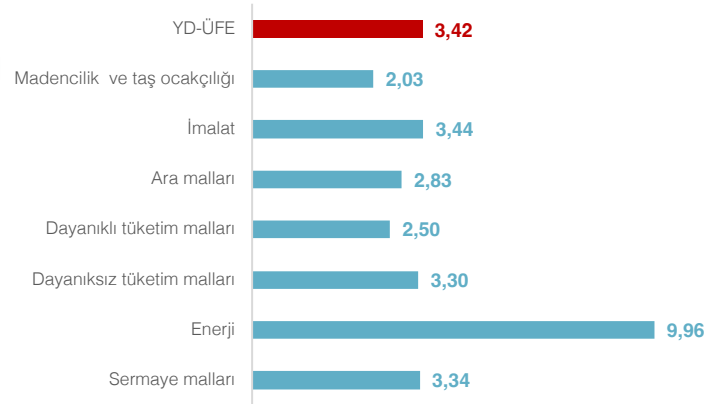
”

“YD-ÜFE Enerjide Aylık %9,96 Artış”

Sanayi sektörüne ilişkin aylık değişimler şu şekilde gerçekleşti: İmalatta %3,44, madencilik ve taş ocakçılığında ise %2,03 oranında artış kaydedildi.

Ana sanayi grupları incelendiğinde en yüksek aylık artış %9,96 ile enerji grubunda gerçekleşti. Enerjiyi sırasıyla %3,34 artışla sermaye malları, %3,30 artışla dayanıksız tüketim malları, %2,83 artışla ara malları ve %2,50 artışla dayanıklı tüketim malları takip etti.

YD-ÜFE Aylık Değişim Oranları (Haziran, %)

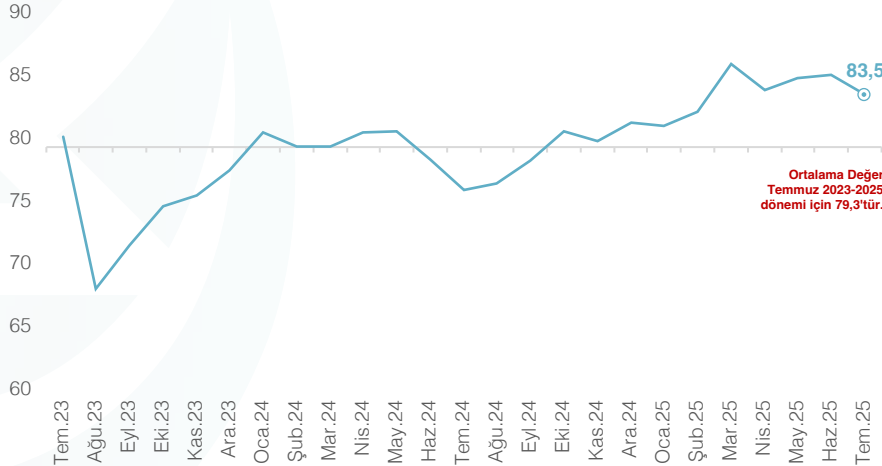

Kaynak: TÜİK

“Tüketici Güveninde %1,8 Oranında Azalış”

Tüketicilerin geleceğe dair beklentilerini ölçmek için önemli bir gösterge niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, temmuz ayında %1,8 oranında azalarak 83,5 oldu.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

“ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) iş birliği ile yürütülen endeks, 0-200 arasında değer almaktadır. Endeksin **100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması ise kötümser durumu** ifade etmektedir. ”

“Gelecek Dönem Ekonomik Durum Beklentisinde Düşüş”

Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi %4,2’lik azalışla 79,0 oldu. Ayrıca gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi %0,3 oranında azalarak 102,3 seviyesinde gerçekleşti.

Tüketici Güven Endeksi Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Temmuz 2025

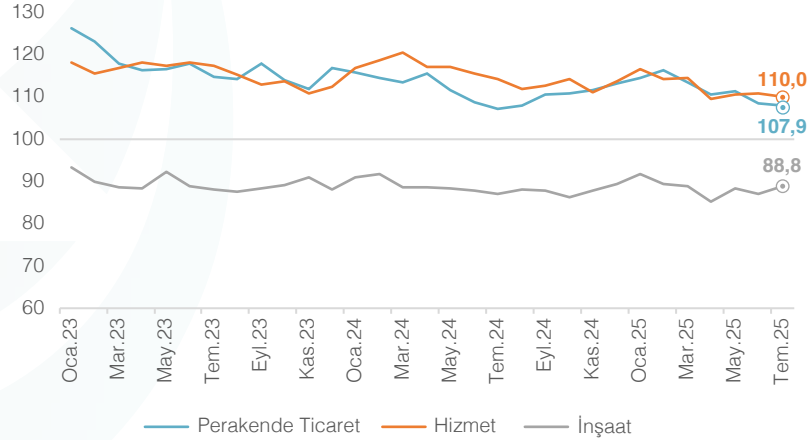
	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Haziran	Temmuz	Haziran	Temmuz
Tüketici Güven Endeksi	85,1	83,5	0,3	-1,8
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	69,3	68,2	0,4	-1,6
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	85,8	84,6	0,6	-1,4
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	82,4	79,0	0,3	-4,2
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	102,6	102,3	0,1	-0,3

Kaynak: TÜİK

“İnşaat Sektörü Güven Endeksinde %2,2 Artış”

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi temmuz ayında bir önceki aya göre hizmet sektöründe %0,8 oranında azalarak 110,0 değerini alırken perakende ticaret sektöründe %0,5 oranında azalarak 107,9 kaydetti. İnşaat sektörü güven endeksi ise bir önceki aya göre %2,2 oranında artışla 88,8 seviyesine ulaştı.

Sektörel Güven Endeksleri

Kaynak: TÜİK
Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

“
Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.
”

“İnşaat Sektöründe Toplam Çalışan Sayısında Artış Bekleniyor”

Endekslerin alt kırılımları incelendiğinde son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talepte ve gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisinde %1,0 oranında gerileme görülüyor. Perakende ticaret sektöründe son 3 aylık dönemdeki iş hacmi %1,0 oranında azalırken gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi %1,1 geriledi. Mevcut mal stok seviyesi ise %1 oranında azaldı. İnşaat sektöründe gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi %4,9 artış kaydetti.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Güven Endeksleri ve Değişim Oranları

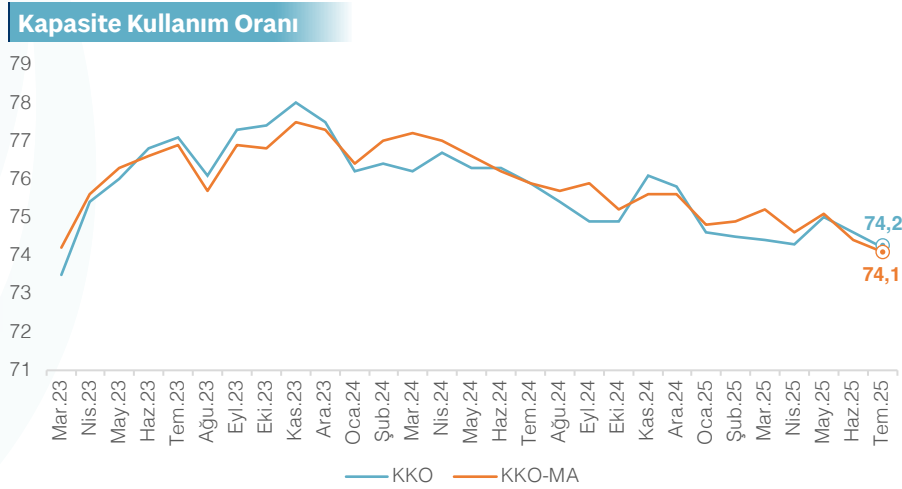
	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Haziran	Temmuz	Haziran	Temmuz
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	110,9	110	0,4	-0,8
Son 3 Aylık Dönemde İş Durumu	110,2	109,7	0,4	-0,5
Son 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep	110,1	109	1,1	-1
Gelecek 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep Beklentisi	112,3	111,2	-0,4	-1
Perakende Sektörü Güven Endeksi	108,5	107,9	-2,5	-0,5
Son 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	119,6	118,4	-1,3	-1
Mevcut Mal Stok Seviyesi ⁽¹⁾	89,6	90,5	-2,9	1
Gelecek 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	116,1	114,8	-3,4	-1,1
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	86,9	88,8	-1,7	2,2
Alınan Kayıtlı Siparişlerin Mevcut Düzeyi	83,1	82,5	-2,1	-0,7
Gelecek 3 Aylık Dönemde Toplam Çalışan Sayısı Beklentisi	90,7	95,2	-1,4	4,9

Kaynak: TÜİK

(1) Mevcut mal stok seviyesi endeksinin artışı stok azalışını, azalışı ise stok artışını göstermektedir.

“KKO-MA Temmuz’da 0,3 Puan Azaldı”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) temmuz ayında bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak 74,1 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı (KKO) ise bir önceki aya göre 0,4 puan azalarak 74,2 kaydetti.

Kaynak: TCMB

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr